

CÉDRUS ÉS CIPRUS

– mese a Keletiből

Ezt a történetet Budapesten, a Keleti pályaudvaron hallottam saját két szép fülemmel én, Kisbolha Péter fia: Pál. A Keletiben, ahová egy egykori délvidéki menekült magyar író társaságában érkeztem előtte annak, hogy lenn a déli határvidéken torlaszokat emeltek volna a menekülő mesék elé. Kígyóként tekeredő szögesdrótból kerítést, amilyen egykor volt arrafele. Csak most annál is szögesebbet, sűrűbbet, modernebbet. Sokkal mutatósabbat, ha úgy vesszük, tetszetősebbet. – Nos, a következő történetet bizonyos Musztafa Banto mondta el nekünk, egy negyven körüli nyurga, sima képű arab férfiú a szíriai Haraszta városából, Damaszkusz közeléből, ahonnan a háború elől szökött el. Musztafa ott ült rögtön a bejárattól jobbra, s meglepően beszédesnek bizonyult. Szerinte hol volt, hol nem volt, valamikor rég ott cseperedett, bimbósodott, terebélyesedett, érett nővé a szülővárosában egy Cédrus nevű gyönyörű, susogó ajkú leány, aki heves szerelmet érzett a szomszédságban élő unokabátyja, egy Ciprus nevű, álmodozó tekintetű legény iránt. Mivel Ciprus meg Cédrust szeretete, mindenki úgy gondolta, még az udvaron tüszögve lyukat kaparó, a saját szemébe port hintő kutya is, hogy amikor eljön annak az ideje, Cédrus Ciprusé lesz egy országvilágra szóló lakodalom után.

Történt azonban, sajnos, minő tragédia, hogy a damaszkuszi bolhapiacra igyekezvén a két apa, Cédrus és Ciprus nemzője-apukája szörnyethalt. Kocsijuk aknára futott, levegőbe repült. El kellett temetni őket, ami után még rosszabb idők következtek.

Ezekben a még cudarabb években gyorsan kiderült, hogy Cédrus édesanyja annál is gonoszabb, mint amilyennek hitték. Valóságos boszorka, aki a továbbiakban hallani se akart az ifjak frigyéről.

Nemhogy nem szerette Ciprust, valósággal szálkává nőtt a szemében. Szúrta, mint a sivatag homokja. Persze, elsősorban azért, mert túl szegénynek találta – annak minden atyai öröksége ellenére.

Mivel ők sem voltak dúsgazdagok, jóval pénzesebb kérést óhajtott a világcsoda-szépségű szűzleánynak. Ezért megtiltotta, hogy a fiatalok találkozzanak. S amikor látta, hogy azok kijátsszák a figyelmét, mintegy fogják egymás kezét a háta mögött, megparancsolta Cédrusnak, hogy azonnal kövesse, majd elköltözött jó sok zezzugos utcával arrébb.

Egy eldugott sikátorba, ahová nem szűrődik be az autók pokoli zaja. A pap imára hívása is alig.

Ám ezzel nem lehetett lerázni az álmodozó tekintetű fiút, aki kettőt tapsolva, felet se kurjantva felugrott a magasba, majd egyik tetőről a másikra pattanva addig szökkent-szökdécselt, amíg meg nem pillantotta a sokadik udvar sarkában a büntetésből söprögetésre fogott, darázsderekű Cédrust, és tüstént le szállt hozzája segíteni.

Hallván ezt a pletykás szomszédoktól, úgy tett a gonosz, kackiás bajszerű, huszáros fellépésű boszorka, mint aki végül is jobb belátásra kényszerült. Mosolyt, kedvességet erőltetett arra az álnok ábrázatára, azzal meghívta Ciprust a vasárnapi ebédre, amit a fiú – ármányságról mit sem sejtve, de ha sejtve is, tudomást venni nem akarva róla – azonnal elfogadott.

Ám tudni kell, hogy Cédrus egyáltalában nem volt valami buta liba, rögvést átlátott a szitán. Ebéd előtt kiállt az erkélyre, s ezt dalolta bűgő hangon a forró szélbe mint aggódó sivatagi hatyú, érkező drágájának elébe:

*Én egyetlen szép szerelmem, életem és kedvesem
El ne fogadd azt az étet, anyám nem ismer vétet.
Hanem lökd le az asztról a macskának
Akárha hebehurgyán, véletlenül tetted.*

A jóságos szellő belesusogta Ciprus fülébe az intelmet, és úgy is lett. Ettől a macska menten feldobta mind a négy talpát, ahány világtáj létezik, annyifele, még nyarvintani se jutott ideje. A fiú pedig különösebb ceremónia nélkül, köd előtte, köd utána, köd a messzi Albionba': azon nyomba' hazament.

Telt-múlt az idő, Ciprus nem bírta tovább Cédrus nélkül, nosza, ismét felkerekedett. Elindult a lány háza felé, de még oda se ért, már hallotta a gonosz özvegy sopánkodását, hogy Cédrust elvitték az iszlamisták messzi rablóvölgyükbe. Mire Ciprus megrémült, a következő pillanatban viszont iszonyatos haragra gerjedvén: mint forgósél, az iszlamisták nyomába eredt.

Pontosabban eredt volna, ha az egyik jóakarató szomszéd a fülébe nem súgja, hogy az egészről szó sem igaz. A lány hátul a patakban, mert jó a vízállás, fehérneműjét mossa-mossa, csavargatja. Könnyeit nyeldesi (miközben, ugye, a szomszéd úr a két fehér térdét lesi-lesdesi...). Ciprus erre visszafordult, lerohant a vízig, s látta, hogy biz' ez az ember nem hazudott. Nagy kő esett le a szívéről, magához vonta kedvesét, s el nem eresztette, míg be nem vörösödvén: a nap végül lebukni készült arra, amerre a sivatag hajói, a tevék tartanak ringó farral nyugatnak.

Történt aztán úton hazafele, hogy Cédrus karkötője egy váratlan mozdulattól beesett a csipkebokorba. Ahogy utánakapott, az egyik tüske megsebezte, ujjbegyéből vér csurrant a ruhájára.

Amikor anyja meglátta, fülrepestő sopánkodásba-jajgatásba, hajtépésbe kezdett:

*Jaj, te lányom, szerencsétlen,
Vajh mit tett e fiú veled?!
Tönkretette az életed
Elvette a szebb jövődet!
A madarak vájják ki a szemét
Ha tényleg szeret:
Hogy lehetett ekkora szemét!*

A lány meg imigyén válaszolt:

*Ne bántsd Ciprust, édesanyám
Hisz kedves ő és gáláns
Pillantása gyógyír a szívemnek
Érintése áldás a kezemnek.*

Iszonyatos haragra gerjedt erre a gonosz özvegy. Berugdosta a lányt a házba, a fiút pedig kiátkozta. Kisöprúzta még a pitvarból is. Később se engedte a kapun beljebb, a lányát pedig még csadorban se ki az utcára. Szegény még burkiniben se fürödhetett a strandon.

Ekkor Ciprus úgy döntött, megkéri Cédrus kezét hivatalos úton és módon az anyától, ha már az apától nem kérheti.

Nosza, így is lett, ám a rusnya, telhetetlen, világbank szipirtyó feltételei elkeserítették. Ugyanis nem kevesebb, mint ezeregy tevét kért nászajándékba. (Ahány tevéje csak Mommer el-Kadhafi líbiai elnöknek lehetett a valóságban.) Ráadásul megfejelte még egy egész téglás házzal, tíz szolgálával, s plajbászára köpvén: kettőezer arany dénárral.

Majd' kiszakadt a fiú szíve bánatában. Hiába próbálta elúzni azt egy-két magányos legénytáncsal. Aznap éjjel nem aludt, kakaszóra megszületett a döntés: kivándorol messzi idegenbe, hogy megszerezze a hiányzó vagyont.

Hamuban sütött magának egy kis pogácsát, anyukája segítette, mert megértette a problémát, aztán hajrá: neki a világnak!

Árkon-bokron-tengeren, át és túl minden, kockán és hengren: neki az Ígéret Földjének, Svábországnak.

Bár tudta, hogy számtalan veszély leselkedik rá, semmi se tarthatta vissza.

Se mély, se magas.

Se háborgó, se csendes.

Münchenből még visszaszólt, aztán híre, se

hamva hét álló esztendeig. *Se érzézik, se jelentkezik.* Közben, persze, a filléreket rakosgatta félre/élire szorgalmasan, s nem akarta beledobálni a telefon telhetetlen, feneketlen bendőjébe.

Időközben Cédrusnak, akinek nem adták oda a fiú leveleit, lett egy mostohaapja, aki erőszakkal elkövetett ezt-azt, utána férjhez akarta adni a lányt az egyik hájas üzlettársához. Egy uzsorához, kinek gyémántgyűrűkkel volt teli az összes tömpe ujja, s óriási szőrök nőttek ki a füléből, mint kankalin a vakablakból. Süket volt ez a mostohaapa Cédrus minden szívszakajtó rimánkodására. Így történt aztán, hogy a menyasszony mérget ivott az esküvő napján.

Pont olyat, amilyennel Ciprust akarta megmérgezni az anyja hajdanán.

Abba tüstént belehalt szegény, el kellett temetni. Messzi Svábországban ugyanakkor – siket filekkel – Ciprus mit sem tudott erről az egésztől, mégis gyanút fogott: hazarepült egy fapadossal. Csak hogy Cédrust kint lelje a temetőben.

A sírnál aztán, mint akibe villám sújtott, menten belepusztult elviselhetetlen bánatába Ciprus.

Látván, mit tettek, a vétkesek – hogy legalább a hanton túl megbocsássanak nekik a gyerekek – Ciprust elásták Cédrus mellé. Ma is ott fekszenek a Damaszkusz felé vezető út temetőjének árnyékos oldalán.

Sírjuk még megvolt két lombos fa alatt, ha ugyan nem bombázták le azóta azt a területet is azok, akiknek ez, mint tudjuk, nagyon muszáj.

Egyébként fabatkát sem ér az életünk.

MEGJ.

Musztafa Banto két mesét ígért: egy szomorút és egy vidámat. Egyiket egyik napra, a másikat holnapra. Kérdezte, melyik jöhet előbb? Rövid gondolkodás után a szomorút kértük előre, gondolván, az majd úgy jobb lesz, a másodikat követően vígan dalra fakadunk. Mindössze egyet nem tudtunk, bár sejthetünk volna csöpp kis eszünkkel: hogy másnap, amikor kimegyünk a Keletibe, mesefánknak húlt helyét találjuk. Csak a kockás pokróca árválgodik majd ott szóra bírhatatlanul. Fussunk el véle?